

Consorci d'Educació
de Barcelona
Generalitat de Catalunya
Ajuntament de Barcelona

PROJECTE DE CONVIVÈNCIA

Escola Bàrkeno

Curs 2019-2020

ÍNDEX

1. Introducció
2. El projecte de convivència: marc legal
3. Dades del centre i contextualització
4. Àmbits, nivells i temes d'actuació
5. Missió i objectius generals
6. Temes desenvolupats per nivells i àmbits d'actuació
 - 6.1. Educar en la gestió positiva dels conflictes
 - 6.2. Conflictes greus
 - 6.3. Participació
7. Diagnosi: prevenció, intervenció i organització
8. Actuacions previstes per àmbits
 - 8.1. Educar en la gestió positiva dels conflictes
 - 8.2. Conflictes greus
 - 8.3. Participació
9. Planificació: objectius, actuacions, indicadors, temporització i responsables
10. El projecte de convivència: eina de reflexió i revisió
11. ANNEXOS
 - 11.1. -Glossari
 - 11.2. -Protocols interns i externs
12. -BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA

1.INTRODUCCIÓ

El Projecte de convivència és el document que engloba el conjunt d'accions encaminades a la millora de la convivència i recull les intervencions que el centre desenvolupa per tal de capacitar tot l'alumnat i la resta de la Comunitat educativa per a la convivència i la gestió positiva de conflictes en un ambient de treball segur i saludable.

És una eina oberta que haurà de ser avaluada i enriquida segons les circumstàncies i l'efectivitat de les mesures previstes per a la seva aplicació.

A l'escola Bàrkeno hem prioritzat, en una primera fase, centrar-nos en les temàtiques referents a la gestió positiva dels conflictes i, especialment, donada la realitat que tenim, hem focalitzat l'atenció en les actuacions davant dels alumnes que presenten grans dificultats per regular la seva conducta. Per aquest motiu, part de les accions que es recullen en aquest document van dirigides a proporcionar eines als nostres alumnes per poder gestionar-la.

Les accions que es proposen poden ser abordades des de nivells diferents (valors i actituds, resolució de conflictes i marc organitzatiu) i adreçades a l'aula al centre o bé a l'entorn.

Creiem que les pautes que oferim són clares i permeten veure de forma panoràmica objectius generals, objectius específics, actuacions, indicadors amb els responsables i la temporització. Donat que es tracta d'un document obert i actiu estarem ben atents a totes les revisions tant per completar el contingut com per revisar les premisses que convingui.

2. EL PROJECTE DE CONVIVÈNCIA: Marc legal

El Projecte de Convivència es fonamenta en la normativa vigent que tot centre concertat per la Generalitat de Catalunya ha de contemplar:

La Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, estableix a l'article 121.2 l'obligatorietat que tots els centres elaborin un Pla de convivència i l'incloguin dins el Projecte Educatiu de centre.

La Llei Orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa, determina a l'article 124.1 que els centres inclouran a la programació general anual el seu pla de convivència i totes aquelles actuacions i activitats programades pel foment de la convivència escolar.

La Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, disposa a l'article 30 que l'aprenentatge de la convivència és un element fonamental del procés educatiu i així ho ha d'expressar el Projecte Educatiu de cada centre. Els centres han d'establir mesures de promoció de la convivència.

El Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius, disposa a l'article 23.2 que les normes d'organització i funcionament del centre han d'incorporar les mesures de promoció de la convivència establertes en el centre.

El Decret 279/2006, de 4 de juliol, sobre drets i deures de l'alumnat i regulació de la convivència en els centres educatius no universitaris de Catalunya, reforça el caràcter educatiu que han de tenir els processos i les accions que s'emprenquin, tant per prevenir com per corregir conductes inadequades. A l'article 6 s'estableix que a cada centre s'ha de constituir una comissió de convivència.

Acord GOV/79/2016, de 14 de juny, pel qual s'aprova el Protocol d'actuació entre els departaments de treball, afers socials i famílies i d'ensenyament, de prevenció, detecció, notificació, derivació i coordinació de les situacions de maltractament infantil i adolescent en l'àmbit educatiu.

Ley 26/2015, de 28 de juliol, de modificación del sistema de protección a la infancia y a la adolescencia. Llei 15/1999 de 13 de desembre de Protecció de Dades de Caràcter Personal i normativa connectada.

Ley Orgánica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors.

Real Decreto de 24 de julio de 1889, text de l'edició del Codi Civil, publicat en compliment de la Llei del 26 de maig últim. (Vigent fins el 30 de Juny de 2017), Cap. II. (Responsabilitat Civil)

Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal. Títol V (Responsabilitat Penal de les persones físiques i també les jurídiques).

3.DADES DEL CENTRE I CONTEXTUALITZACIÓ

Codi: 08003695

Nom: Escola Bàrkeno

Titularitat: Pública municipal

Adreça: Carrer Cisell, 15 Telèfon: 932230829 Adreça electrònica: a8003695@xtec.cat

L'Escola Bàrkeno és un centre d'Educació Infantil i Primària del Consorci d'Educació de Barcelona situat al barri de la Marina de Port en el districte de Sants-Montjuïc.

Ocupa una part de l'antic Asil del Port que va deixar de funcionar l'any 1977. Els nens i nenes que hi vivien passaren a residir en col·lectius emplaçats en diferents punts de la ciutat de Barcelona. El curs 1977-1978 va acollir només els nens i nenes que provenien de l'asil però el curs següent ja s'obrí al barri iniciant un procés de normalització respecte a la població escolar. El curs 1978-1979 prengué el nom d'Escola Bàrkeno.

Disposa d'una línia tant d'Educació Infantil com d'Educació Primària. En l'actualitat l'escola està catalogada com de màxima complexitat donat que el nivell socioeconòmic i cultural de la majoria de famílies és baix. Impartim sis hores d'escolarització diàries obeint les pautes directrius del Consorci d'Educació.

Tal com defineix el Projecte Educatiu, l'Escola creu en una línia pedagògica basada fonamentalment en l'aprenentatge significatiu i realitza propostes de treball diverses per afavorir que els alumnes despleguin les seves capacitats, tant intel·lectuals com socials, motrius i sensorials, de manera que cadascú pugui evolucionar positivament i de forma rellevant en l'àmbit artístic.

Posem èmfasi en la formació plàstica, musical i d'expressivitat corporal tant en teatre com en dansa. Treballem per educar els infants en la seva dimensió global i, en aquest sentit, el desenvolupament d'hàbits i actituds és fonamental. Estem oberts a la realitat del segle XXI i als canvis que es van donant de caràcter tècnic, científic, social, cultural i ecològic.

L'Escola opta per un model d'organització basat en la participació dels seus diferents components. Entenem que és un projecte col·lectiu on els diferents estaments han de ser-hi presents amb diàleg constructiu a partir de les seves pròpies funcions.

Facilem a les famílies canals d'informació, espais de diàleg i experiències de participació en la vida de l'Escola.

Al títol segon de les Normes d'Organització i Funcionament de Centre (NOFC s'especifiquen les concrecions normatives referents a la convivència. També se subratlla en el Pla Anual de centre (PAC) l'apartat reservat a la relació entre tots els membres de la Comunitat Educativa.

4. ÀMBITS, NIVELLS I TEMES D'ACTUACIÓ

Un plantejament global i integral precisa una acció coordinada entre tots els agents educatius que intervenen. És per aquest motiu que el projecte ha de plantejar-se des de **tres àmbits**: centre, aula i entorn.

També cal tractar el projecte des dels **nivells següents**: **Valors i actituds (nivell de prevenció)**, **Resolució de conflictes (nivell d'intervenció)** i **Marc organitzatiu (nivell d'organització)**

Donada la complexitat d'elements que intervenen en la convivència és convenient delimitar l'acció en **diversos temes**:

- Coeducació
- Educació intercultural
- Educació per la pau
- Educació socioemocional
- Educar en el respecte
- Educar en la gestió positiva dels conflictes*
- Educar en l'esforç i la responsabilitat
- Inclusió
- Absentisme
- Conflictes greus*
- Gestió i resolució positiva dels conflictes
- Acollida
- Comunicació
- Estructura i gestió de recursos
- Norma
- Participació*

5. MISSIÓ I OBJECTIUS GENERALS

El document sobre *Projecte de Convivència i Èxit educatiu* desplegat pel Departament d'Ensenyament, 2017 defineix clarament la missió i els objectius generals que ha de tenir un Projecte de convivència: "*contribuir a l'èxit personal, acadèmic, social i laboral de tot l'alumnat*".

Destaca com a **objectius prioritaris i generals:**

- Elaborar un projecte de convivència global amb la participació, la implicació i el compromís de tota la Comunitat educativa.
- Potenciar l'equitat i el respecte a la diversitat de l'alumnat.
- Ajudar cada alumne/a a relacionar-se amb si mateix, amb els altres i amb el món.
- Fomentar la cultura del diàleg com a eina bàsica en la gestió del conflicte.
- Fomentar una cultura de la pau i la no-violència, juntament amb els valors que fan possible preservar i enriquir la vida de totes les persones.

6. TEMES DESENVOLUPATS PER NIVELLS I ÀMBITS D'ACTUACIÓ

A l'escola Bàrkeno creiem que tots els àmbits són molt importants però ens centrarem en tres nivells:

- **Valors i actituds:** Contribueix a que tot l'alumnat sigui competent en la relació amb si mateix, amb els altres i amb el món per tal d'aconseguir l'èxit acadèmic, personal, social i laboral.
- **Resolució de conflictes:** Quan es produeixen situacions que atempten la convivència calen mecanismes d'actuació. D'acord amb un model integrat de resolució dels conflictes, entenem que per abordar les diferents situacions en què es poden trobar els centres calen orientacions i protocols per recuperar la relació entre les parts, reparar-ne els danys i aportar resolucions positives a aquestes situacions.
- **Marc organitzatiu:** L'organització afavoreix o dificulta el clima de convivència. Per tant, un projecte de convivència ha de preveure actuacions sobre aspectes organitzatius dels centres. En aquest sentit, és imprescindible que el Projecte de Convivència sigui un document viu, interrelacionat i coherent amb la resta de documents de centre

Un plantejament global de la convivència necessita d'una acció coordinada i coherent entre tots els agents educatius que intervenen en els diferents espais i temps dels nostres alumnes. És per això que entenem que el projecte de convivència ha d'enfocar-se des de tres àmbits d'intervenció: centre, aula i entorn.

Sabent que es tracta d'un treball complex on tots els temes estan vinculats. Tanmateix **a l'escola Bàrkeno focalitzarem l'acció en tres grans temes:**

- **Educar en la gestió positiva dels conflictes**
- **Conflictes greus**
- **Participació**

Amb el temps anirem desenvolupant sistemàticament la resta de temàtiques perquè ens ajudaran pel seu gran interès.

6.1. Educar en la gestió positiva dels conflictes

Definim *el conflicte* com una situació en la qual dues o més persones estan en desacord perquè els seus interessos són incompatibles o bé els perceben així transformant-lo eliminant els factors violents.

L'educació en la gestió positiva dels conflictes té com a objectiu primordial proporcionar a l'alumnat les eines, les estratègies i les habilitats necessàries per entendre el conflicte com una oportunitat d'aprenentatge i gestionar-lo de manera constructiva per tal de dotar els alumnes d'eines preventives i de gestió davant el conflicte, és a dir, proporcionar-los habilitats i estratègies que els permetin evitar, si és possible, l'aparició de conductes o situacions violentes.

Aquest procés educatiu té una vessant individual i una de grupal.

A nivell individual, l'objectiu serà el desenvolupament de les competències necessàries per gestionar els conflictes positivament, de manera autònoma i responsable.

A nivell grupal, caldrà promoure la cohesió del grup, la comunicació, la presa de decisions de manera consensuada i el treball cooperatiu per tal de potenciar un clima que faciliti les relacions interpersonals.

En el cas que, malgrat les mesures preventives i proactives, el conflicte persisteixi, pot ser necessari posar en marxa estratègies d'intervenció

en què participin terceres persones que creïn un espai i un clima adequats i que facilitin la comunicació.

Hi ha diferents formes d'intervenció de tercers: la negociació formal cooperativa o facilitació, l'arbitratge i la mediació.

En la facilitació, la tercera part ajuda les persones involucrades afavorint la comunicació o, fins i tot, fent possible la reunió.

L'arbitratge és una forma d'intervenció en la qual la figura del tercer té més pes atès que és ell qui, després d'escoltar les dues parts, pren la decisió que hauran de dur a terme les dues parts.

En el cas de la mediació, les parts exposen el conflicte i proposen la solució i la persona o persones mediadores s'ocupen principalment d'afavorir i equilibrar la comunicació vetllant pel correcte desenvolupament del procés i de les relacions de respecte i cooperació entre les parts implicades.

D'altra banda, cal introduir un nou enfocament en relació a la gestió positiva dels conflictes en l'àmbit escolar que contempli, a més de la mediació, programes de justícia restaurativa. En aquest sentit, el cercle de diàleg dins **les pràctiques restauratives** són eines que pretenen millorar la convivència a través de la creació de vincles, de fer comunitat i abordar el conflicte des de la reparació del dany i el restabliment de les relacions personals. Aquestes pràctiques parteixen del principi que «els éssers humans tenen més probabilitat de fer canvis positius en el seu comportament quan les coses van amb ells, en lloc de fer-les a ells o per a ells. Promouen la participació de tot l'alumnat implicat, ja sigui directament o indirectament, en processos que els permeten responsabilitzar-se de les seves accions i comprometre's en les solucions.

6.2. Conflictes greus

Els conflictes greus són aquelles conductes tipificades en l'article 37 de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació; entre d'altres, indisciplina, injúries, amenaces, agressions i vexacions personals, danys materials i patrimonials, alteració injustificada i greu de les activitats del centre, possessió de mitjans o substàncies perjudicials per a la salut, etc. Aquestes conductes s'han de

considerar especialment greus quan impliquin discriminació per raó de gènere, sexe, raça, naixença o qualsevol altra condició personal o social dels afectats.

Els conflictes greus perjudiquen notablement la convivència del centre, perquè generen sentiments d'indefensió, inseguretat i angoixa. Poden afectar qualsevol membre de la comunitat educativa, i es poden produir en el propi centre o en el seu entorn immediat. A més de les conductes greus esmentades amb anterioritat, també cal considerar els casos protagonitzats per agents externs però relacionats d'alguna manera amb el centre, com són les lesions i baralles amb armes blanques, les amenaces i agressions per part de grups juvenils violents, el tràfic de drogues, l'evidència de maltractaments físics i psicològics, l'abús sexual, el vandalisme i els robatoris importants.

Les normes d'organització i funcionament del centre, tal com indica l'article 24 del Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius, han d'establir les mesures correctores i sancionadores que s'aplicaran davant les faltes o irregularitats comeses pels alumnes, que s'han d'inscriure en el marc de l'acció educativa i han de tenir com a finalitat contribuir a la millora del seu procés educatiu. Per tal de donar resposta a situacions greument contràries a la convivència com l'assetjament, el ciberassetjament, les conductes d'odi i discriminació, la radicalització extremista i els maltractaments i abusos sexuals en l'àmbit educatiu, el Departament d'Ensenyament ha elaborat protocols específics de prevenció, detecció i intervenció que ofereixen un circuit sistematitzat, orientacions i recursos per actuar de manera coordinada i eficaç, garantint la seguretat de tots els membres de la comunitat escolar.

Cal destacar la importància de, a més de tenir en compte l'edat de l'alumnat, defugir de la improvisació per poder treballar coordinadament amb els professionals del centre i amb els agents educatius de l'entorn. Aquests protocols recullen que davant d'un conflicte greu, a més de la sanció corresponent, cal tenir en compte la possibilitat d'utilitzar mesures de reparació o de reconciliació per tal de restablir la confiança entre les persones com, entre d'altres, la mediació escolar, o la realització d'activitats d'utilitat social per al centre educatiu o per a la comunitat, així com el disseny d'una intervenció educativa que doni suport a les parts implicades en el conflicte, les seves famílies i el grup classe.

D'acord amb la Resolució ENS/585/2017, de 17 de març, per la qual s'estableix l'elaboració i la implementació del Projecte de convivència en els centres educatius dins el marc del Projecte educatiu de centre, els centres educatius del Servei d'Educació de Catalunya han d'incloure en el seu projecte de convivència la concreció dels protocols per a la millora de la convivència.

6.3. Participació

Participar és ser i sentir-se part d'una organització en la qual es considera part activa. La participació és una manera d'unir esforços, de generar sentiment de comunitat i de crear un ambient inclusiu.

En l'àmbit educatiu participar vol dir, sobretot, ser protagonista del propi procés educatiu. La participació educativa és el camí per avançar en processos comunitaris de treball i d'aprenentatge en xarxa, orientats a l'èxit educatiu, a l'afavoriment de la convivència i a la millora de l'entorn.

Els centres educatius han de promoure la participació de tota la comunitat educativa i crear les condicions perquè pugui ser una realitat quotidiana en la vida del centre. Aprendre a participar, tant en la construcció dels coneixements a l'aula com en la vida del centre i de l'entorn, requereix actuacions i metodologies orientades a desenvolupar competències personals per formar persones responsables i una ciutadania compromesa i solidària.

D'altra banda, és molt clar que se n'aprèn participant; per això la participació vol estructures que la facilitin i pràctiques que hi invitin. El centre educatiu ha de guiar l'exercici dels drets vinculats a la participació de l'alumnat: a la informació, a la llibertat d'expressió, a la llibertat de reunió i d'associació.

Cal promoure estratègies que ajudin i motivin l'alumnat a participar en les activitats de l'aula, del centre i de l'entorn i cal que hi hagi coherència entre aquests tres àmbits. Les normes d'organització i funcionament dels centres han de determinar formes de participació dels alumnes que facilitin la seva presència en la vida del centre, el diàleg i la corresponsabilització, n'afavoreixin el compromís en l'activitat educativa i propiciïn la seva formació en els hàbits democràtics de convivència. D'altra banda, la participació de les famílies en el centre educatiu és un factor determinant en l'èxit educatiu dels fills i filles. Per a tal fi, la carta de compromís educatiu és l'instrument que estableix el marc de comunicació i de participació entre el centre educatiu i la família per dur a terme una acció coherent i coordinada en el desenvolupament personal, acadèmic i social de cada infant i jove.

7. DIAGNOSI

Educar en la gestió positiva dels conflictes

Punts molt forts

Desenvolupem, en el marc de l'acció tutorial, actuacions concretes per afavorir que els alumnes desenvolupin les competències per conèixer i l'educació en la gestió positiva dels conflictes.

Sensibilitzem el claustre en la necessitat d'educar en la gestió positiva dels conflictes.

Punts forts

Avaluem el funcionament dels processos d'educar en la gestió positiva dels conflictes i ho recollim en la memòria anual del centre.

Desenvolupem en el currículum de les diverses àrees continguts per educar en la gestió positiva dels conflictes.

Disposem d'activitats i projectes de centre que promouen l'educació en la gestió positiva dels conflictes.

Disposem d'estratègies concretes per implicar les famílies en l'educació en la gestió positiva dels conflictes en l'àmbit de l'aula.

Estimulem el compromís de l'alumnat amb l'educació en la gestió positiva dels conflictes per fomentar la prevenció a l'aula.

Formem la comunitat educativa en tècniques i destreses de gestió positiva de conflictes.

Impliquem les famílies en l'educació en la gestió positiva dels conflictes dels seus fills i filles.

Impulsem des de totes les àrees la gestió dels conflictes d'aula mitjançant estratègies de gestió positiva.

Punts febles

Ens coordinem amb les entitats culturals, esportives i de lleure per fomentar l'educació en la gestió positiva dels conflictes.

Fem participar la xarxa de suport entre iguals en l'educació de la gestió positiva dels conflictes.

Participem en les trobades de convivència i mediació del territori per fomentar el treball en xarxa.

Tenim en compte els recursos del territori per educar en la gestió positiva dels conflictes.

Utilitzem estratègies i metodologies d'aula que afavoreixen l'educació en la gestió positiva del conflicte.

Conflictes greus

Punts molt forts

Establim propostes d'actuació consensuades.
Reflexionem a bastament a l'entorn d'aquests temes en diverses dinàmiques de treball.

Punts molt febles

Actualització dels criteris i dels protocols.

Participació

Punts molt forts

Disposem d'estratègies concretes per facilitar la participació de l'alumnat en la gestió i organització de l'aula.
Establim propostes d'actuació específiques per fomentar la participació del professorat, PAS i professionals d'atenció educativa en el centre.
Potenciem la coresponsabilitat i la participació de tots els membres de la comunitat escolar.
Preveiem un calendari i espais físics i virtuals per tal de facilitar les reunions de les associacions del centre i els diversos òrgans de participació de la comunitat escolar.
Sensibilitzem el claustre sobre la importància de la participació i implicació de la comunitat escolar en els processos educatius.
Tenim en compte els recursos de l'entorn en la tasca educativa.

Punts forts

Disposem d'estratègies concretes d'aula per facilitar la participació de les famílies.
Ens coordinem amb l'administració local per promoure la participació de tots els membres de la comunitat escolar en projectes comunitaris.
Establim propostes d'actuació específiques per fomentar la participació de l'alumnat en el centre.
Establim propostes d'actuació específiques per fomentar la participació de les famílies en el centre.

Estimulem la participació de l'alumnat en el seu propi procés educatiu com, per exemple, en el seguiment i en l'avaluació de les activitats a l'aula.

Punts febles

Ens coordinem amb les entitats de l'entorn del centre per promoure la participació de tots els membres de la comunitat escolar. Recollim i difonem les bones pràctiques en participació realitzades en el centre.

8.-ACTUACIONS PREVISTES PER ÀMBITS

8.1.Educar en la gestió positiva dels conflictes

Àmbit	Actuacions
Centre	<ul style="list-style-type: none">-Programar actuacions específiques de sensibilització sobre la necessitat de potenciar l'educació en la gestió positiva dels conflictes i la cultura de mediació, com el Servei de Suport i Atenció Emocional del Projecte Pla de Barris.-Analitzar els conflictes que es donen al centre i fer-ne el retorn al claustre com a punt de partida del debat i la reflexió per valorar i millorar l'educació en la gestió positiva dels conflictes.-Recollir en el PEC l'educació en la gestió positiva de conflictes i concretar en la Programació general anual de centre actuacions sobre l'educació en la gestió positiva dels conflictes amb tota la comunitat escolar.-Impulsar la implementació de programes que promoguin la participació de l'alumnat en la prevenció dels conflictes (programa de competència social, programes d'educació emocional...)-Impulsar projectes que fomentin les relacions d'ajuda i aprenentatge entre iguals (tutoria entre iguals, aprenentatge entre iguals, apadrinament...).-Generar espais que facilitin la trobada de la xarxa d'alumnes amb la finalitat de recollir i promoure iniciatives.-Oferir, en el marc del Pla de formació de centre, formació al claustre i, si s'escau, a les famílies, al PAS i a l'alumnat, sobre educar en gestió positiva dels conflictes.-Seguir les instruccions establertes pel Departament d'Ensenyament per fer arribar les bones pràctiques que el centre realitza i que se'n faci difusió.-Aportar les experiències que es duen a terme en el centre als seminaris de traspàs primària-secundària i reunions amb altres centres de l'entorn-Recollir el grau de satisfacció dels diferents agents de la comunitat escolar sobre les mesures i actuacions destinades a educar en la gestió positiva del conflicte.

Aula	<ul style="list-style-type: none"> -Fomentar, en el marc d'acció tutorial, els valors necessaris per una convivència positiva a l'aula i la gestió positiva dels conflictes, com el respecte, la responsabilitat, la cooperació, mitjançant les pràctiques restauratives i el cercles de diàleg. -Desenvolupar la competència social de l'alumnat mitjançant el treball de les habilitats cognitives, la gestió emocional, la maduresa moral i les habilitats socials. -Ajudar l'alumnat a reflexionar abans de realitzar una acció, a valorar les conseqüències que se'n poden desprendre i fer-se'n responsable. -Fomentar el diàleg respectuós i l'escolta activa. -Fer participar l'alumnat en el procés d'elaboració de les normes de convivència d'aula. -Revisar les relacions a l'aula per evitar situacions d'abús de poder i exclusió. -Programar tallers o sessions de formació específiques adreçades a l'alumnat per a la prevenció de la violència entre iguals. -Donar a conèixer les estratègies de gestió positiva del conflicte. -Impulsar des de l'acció tutorial, que l'alumnat prengui consciència que el conflicte s'ha d'entendre com una oportunitat de creixement personal i que actui en conseqüència. -Promoure, en el marc de la tutoria, l'assemblea de classe com a espai de diàleg per prevenir els conflictes de convivència. -Programar, des de cada àrea, activitats per desenvolupar la competència social dels alumnes (habilitats cognitives -ensenyar a pensar-, habilitats socials, educació emocional -com relacionar-se amb un mateix i amb els altres-, etc.). -Promoure metodologies que contribueixen a educar en la gestió positiva dels conflictes com el treball cooperatiu i el treball per projectes.
-------------	--

Entorn	<ul style="list-style-type: none"> -Utilitzar la carta de compromís educatiu per promoure la coresponsabilitat de les famílies en l'educació en la gestió i resolució positiva dels conflictes dels seus fills i filles. -Impulsar l'intercanvi d'experiències en relació a l'educació en la gestió positiva del conflicte entre els centres educatius d'un territori. -Conèixer els recursos del territori en relació a l'educació en la gestió positiva dels conflictes. -Convidar les famílies a participar en les activitats formatives del centre sobre educar en la gestió positiva dels conflictes. -Proporcionar un espai a les famílies per a l'adquisició d'habilitats parentals (fomentar habilitats socials i emocionals), a través del projecte "<i>Cafès per conversar</i>".
---------------	---

8.2.Conflictes greus

Mesures universals (preventives)

Són totes les accions que es fan en gran grup per preveure futurs problemes de conducta. Rutines i hàbits que estan en aquesta línia. En aquest apartat definirem què es fa, qui ho fa i quan es fa.

Alumnes amb dificultats de regulació de la conducta

Per a nosaltres són aquells alumnes que tot i haver treballat amb ells les accions preventives, per tal que tinguin un autocontrol i autogestió de la seva conducta, segueixen presentant actituds disruptives.

Què entenem per moments de crisi

Moments d'esclat, on es fa difícil que l'alumne amb dificultats de comportament estigui dins de l'aula i puguem assegurar la seva seguretat o la dels seus companys.

Davallada i remissió de la crisi

Disminueix la intensitat del malestar i s' inicia el descens de les actuacions. Un recorregut conductual de dalt a baix on l' alumne comença a calmar-se i està més receptiu. Es pot tractar amb tacte a l'alumne quan està en situació de crisi per ajudar-lo a reduir l' agitació i retornar a un estat d' estabilitat i tranquil·litat.

A mesura que l' alumne va tornant a la calma i recupera la tranquil·litat convé que pugui explicitar el seu consentiment a conversar.

Es pot ajudar a l' alumne a elaborar el que ha succeït. Introduir i sostenir un temps per pensar i comprendre. Disposar d'espais per parlar, conversar, expressar el malestar.

Oferir la possibilitat de poder pensar i responsabilitzar-se de les seves actuacions, reparant el que s'ha espatllat -relació o objecte i acordant el que proposa per poder estar a classe, establint acords per altres situacions.

Comunicació i registre

Després d'un moment de crisi d'aquest tipus, és molt important informar a la família de seguida per tal de que sigui primer un adult el que expliqui el que ha passat i no hi hagin malentesos, és millor que la comunicació a la família no sigui la persona amb la que ha tingut el conflicte. Hem de fer un registre d'aquest tipus de situacions.

Àmbit	Actuacions
Centre	<ul style="list-style-type: none">-Entrenar els infants per treballar de forma cooperativa.-Fer ús d'espais alternatius a l'aula, espais físics caracteritzats per objectes, material didàctic, mobiliari i decoració concreta. L'ús d'aquests espais es dona quan l'activitat amb tot el grup no es pot fer a l'aula o s'han format agrupacions diferents que requereixen de més espai.-Prioritzar el reforç a les activitats de matèries instrumentals a les aules on hi hagi alumnat amb dificultats de regulació de conducta (mestra d'educació especial, vetlladora, monitoratge, hores d'atenció individualitzada)-Realitzar sessions de dansa i moviment setmanals per aprendre a expressar amb el cos les emocions i els

sentiments.

Crear espais específics per propiciar la relaxació, la reflexió, l'autoregulació i el diàleg (*Racó de la calma*, ambients...)
Vegeu més informació del *racó de la calma* a l'annex 1.

-Programar actuacions específiques de sensibilització (claustres, reunions informatives, comissions mixtes, etc.) sobre la necessitat, davant els conflictes greus, d'intervenir amb rapidesa i de forma coordinada, així com evitar-ne un tractament alarmista.

-Incloure en el Projecte educatiu de centre el dret dels membres de la comunitat escolar a conviure en un bon clima i el deure de facilitar-lo.

-Establir, en la carta de compromís educatiu, els compromisos entre família i escola en matèria de convivència.

-Utilitzar les orientacions que aporta el tema Norma de l'aplicació informàtica del projecte de convivència per desenvolupar el marc normatiu propi del centre.

-Concretar en les NOFC quines conductes contràries a la convivència seran considerades faltes greus, així com les sancions i mesures educatives conseqüents.

-Recollir en les NOFC la normativa vigent que fa referència a les faltes greument perjudicials per a la convivència i difondre les NOFC entre tots els membres de la comunitat escolar.

-Donar a conèixer entre la comunitat escolar els indicadors dels protocols per a la millora de la convivència que permetin identificar situacions de conflicte greu en el centre.

-Implicar l'alumnat en la detecció de possibles conflictes.

-Assignar personal que vigili les hores d'esbarjo, les entrades i sortides, i altres espais del centre.

-Posar a l'abast de la comunitat escolar diversos canals de comunicació (contacte personal, e-mail, bústia, telèfon, etc.) per facilitar la detecció d'incidents greus.

-Recollir sistemàticament els conflictes greus que es produeixen en l'àmbit escolar i els elements personals, causals

i contextuals que en permetran l'anàlisi posterior.

- Adequar a les necessitats i context del centre els protocols marc per a la millora de la convivència elaborats pel Departament d'Ensenyament.
- Implementar els protocols per a la millora de la convivència elaborats pel Departament d'Ensenyament.
- Mantenir informat l'equip docent del seguiment i la resolució dels casos de conflictes greus.
- Analitzar el nombre i la tipologia de conflictes que es donen en l'àmbit escolar per dissenyar estratègies de prevenció, detecció i intervenció.
- Garantir que les mesures correctores i sancionadores incloguin accions educatives.
- Promoure, com a mesures correctores a les conductes contràries a les normes de convivència, pràctiques restauratives en benefici de la comunitat.
- Oferir, en el marc del Pla de formació de centre, formació al professorat i, si s'escau, a les famílies, al PAS i a l'alumnat, sobre la gestió i resolució dels conflictes.
- Divulgar entre la comunitat escolar cursos de formació sobre situacions de risc (consum de drogues i alcohol, violència masclista, Internet segura, etc.).
- Seguir les instruccions establertes pel Departament d'Ensenyament per fer arribar les bones pràctiques que el centre realitza i que se'n faci difusió.
- Aportar les experiències al voltant de la resolució de casos de conflictes greus que es duen a terme en el centre als seminaris de traspàs primària-secundària, reunions amb altres centres de l'entorn.
- Recollir el grau de satisfacció dels diferents agents de la comunitat escolar sobre la resolució dels casos de conflictes greus.
- Incloure la valoració de l'aplicació dels protocols d'àmbit convivencial elaborats pel Departament d'Ensenyament en

	la memòria anual, elaborant, si escau, propostes de millora.
Aula	<ul style="list-style-type: none"> -Treballar la respiració conscient, sentir com l'aire infla la panxa quan entra, i com es buida la panxa quan surt. Posar la mà a la panxa per tenir més consciència de la inspiració i l'expiració. Els ajudem a prendre consciència que l'aire s'agafa pel nas i es treu per la boca. -Fer petites meditacions tant per iniciar una activitat com per finalitzar-la, o quan trobem que és necessari portar el grup a la calma. -Realitzar moviments de relaxació en determinats moments que ajuden als infants com per exemple exercicis senzills de <i>Taixí</i> o també fer servir teles per fer massatge i música suau. Practicar automassatges o massatges per parelles o en petit grup. -Fer estiraments per destensar després d'un treball que requereix molta concentració, o bé en moments posteriors a un conflicte a l'aula realitzen petits estiraments amb la PDI amb el programa de <i>l'Educaixa</i>, ja que ajuden a estirar el cos de manera progressiva i tornar a la concentració o a l'activitat que s'estigui realitzant. -Pensar, parlar, escoltar, compromís... Realitzar sessions de tutoria amb el grup per tractar temes relacionats amb la vida del grup classe o bé amb l'escola. -Treballar de forma sistemàtica habilitats personals i socials, mitjançant els cercles de diàleg. -Intervenir a nivell individual amb els alumnes per tal d'incidir en diferents aspectes: relació amb els altres, expressió de sentiments i vivències... -Treballar hàbits i rutines a l'aula perquè ajuda a prevenir conflictes, i a generar major seguretat. -Actuar abans que l'acumulació de diversos conflictes lleus esdevingui un conflicte greu. -Donar a conèixer les Normes d'organització i funcionament de centre (NOFC) i les conseqüències previstes pel seu incompliment.

- Actuar amb rapidesa i fermesa davant qualsevol situació de violència (agressions verbals, no verbals, amenaces, intimidacions, etc.).
- Comunicar de forma ràpida i immediata a la direcció del centre qualsevol conflicte greu que esdevingui a l'aula.
- Recollir sistemàticament els conflictes que es produeixen a l'aula i els elements que ens en permetran l'anàlisi i el seguiment.
- Utilitzar les orientacions d'intervenció a l'aula, recollides en els diferents protocols per la millora de la convivència elaborats pel Departament d'Ensenyament.
- Treballar amb el grup-classe els elements personals, causals i contextuals dels conflictes i acordar propostes de millora.
- Treballar amb el grup classe, en casos de situacions o conductes greument perjudicials per a la convivència, les propostes d'actuació de suport al grup.
- Incidir en les conseqüències negatives dels conflictes greus (pèrdua de confiança entre els membres del grup, sancions, sentiments d'impotència i frustració, etc.).
- Fomentar la xarxa de suport entre iguals (tutoria entre iguals, alumnat mediador, etc.) com a element facilitador en la intervenció en casos de conflictes greus.
- Implicar en la resolució de conflictes greus l'alumnat afectat (fitxes de reflexió, proposta de mediació com a mesura reparadora i conciliadora un cop aplicada la mesura correctora o sanció).
- Utilitzar diverses estratègies (assemblea de classe, 'role-playing', cercles restauratius, etc.) en la resolució dels conflictes greus esdevinguts a l'aula.
- Coordinar amb l'equip docent la intervenció d'especialistes a l'aula (intervenció orientadors/es, EAP, vetllador, etc.).
- Recollir en els continguts específics addicionals de la carta de compromís educatiu les mesures necessàries i els

	compromisos entre família, tutor del centre i alumne (a partir del cicle superior d'educació primària) en la resolució dels conflictes greus amb l'alumnat.
Entorn	<ul style="list-style-type: none"> -Organitzar tallers, xerrades, cursos oberts a famílies d'altres centres o entitats del barri per treballar temàtiques a l'entorn de l'educació dels infants. Amb el guiatge de persones expertes amb dinàmiques de grup de qualitat. -Donar a conèixer a les famílies les Normes d'organització i funcionament de centre (NOFC) i les conseqüències previstes pel seu incompliment. -Informar amb rapidesa les famílies d'alumnes implicats en algun conflicte greu per tal de fer-les copartípeps de l'aplicació de possibles mesures provisionals. -Organitzar conjuntament amb les AMPA activitats que facilitin a les famílies indicadors de detecció i pautes d'actuació sobre situacions de risc per als seus fills -Intercanviar experiències i estratègies al voltant de la gestió i el tractament dels conflictes greus. -Mantenir contacte periòdic al llarg de tot el curs escolar amb els agents de seguretat pública (Junta Local de Seguretat, ORC) i d'atenció social i sanitària del municipi. -Confecionar projectes d'àmbit comunitari per a la millora de la convivència. -Col·laborar a proporcionar entorns escolars segurs (enllumenament dels carrers, manteniment del mobiliari urbà, dels parcs i jardins, etc.). -Coordinar-se amb les administracions locals per promoure, com a mesures correctores a les conductes contràries a les normes de convivència, pràctiques restauratives en benefici de la comunitat (llars d'infants, casals d'avis, etc.).

8.3. Participació

Àmbit	Actuacions
Centre	<ul style="list-style-type: none">-Recollir el caràcter participatiu del centre en el Projecte educatiu i en la resta de documents del centre i concretar en la Programació general anual de centre les estratègies per dinamitzar la participació de la comunitat escolar i educativa.-Expressar en la Carta de compromís educatiu els mecanismes de participació de les famílies en el seguiment dels processos escolars i educatius dels seus fills i en el funcionament del centre.-Recollir en les Normes d'organització i funcionament del centre accions i procediments de participació de la comunitat educativa en la gestió del centre, com el consell escolar (art 27.3 Decret 102/2010) o la comissió de convivència (art. 6. Decret 279/2006).-Preveure temps per a la realització d'assemblees de classe, de delegats/des de centre i reunions de la junta de delegats/des.-Convocar periòdicament reunions de delegats i delegades per vehicular les seves informacions i propostes.-Garantir en el centre espais de trobada acollidors i agradables.-Fomentar la participació dels membres de la comunitat escolar en el Consell escolar (campanyes de sensibilització, ús dels canals de comunicació, etc.).-Facilitar, en els processos d'acollida, informació sobre les diverses fórmules de participació en la vida del centre.-Aprofitar les celebracions i tradicions de les diferents realitats culturals del centre com un element que faciliti la socialització i participació dels diferents membres de la comunitat escolar.-Impulsar les escoles de pares i mares per afavorir la implicació de les famílies en l'educació dels fills.-Fomentar l'aprenentatge en xarxa amb altres centres, com un dels objectius formatius del centre.

Aula	<ul style="list-style-type: none"> -Potenciar la participació de l'alumnat mitjançant l'organització d'assemblees d'aula. -Promoure la participació de l'alumnat en l'elaboració de les normes de classe. -Debatre a l'aula el paper i el perfil significatiu dels delegats i delegades. -Potenciar la figura de mare o pare delegat de classe. -Promoure l'elaboració de projectes compartits entre l'alumnat. -Fomentar la tutoria entre iguals per educar en la participació. -Conèixer les dinàmiques a l'aula i tenir-les en compte en la programació i realització de les activitats. -Preveure, en l'acció tutorial, actuacions per a l'acollida de l'alumnat nou en el centre que potenciï la seva participació en el grup-classe. -Fomentar els processos d'autoavaluació entre l'alumnat.
Entorn	<ul style="list-style-type: none"> -Col·laborar en l'elaboració i desenvolupament de projectes amb altres centres de l'entorn. -Participar en projectes entre centres d'àmbit nacional o internacional. -Coordinar-se amb centres de l'entorn per compartir experiències. -Participar en els mitjans de comunicació per difondre l'actualitat del centre. -Donar a conèixer les entitats de l'entorn als diferents membres de la comunitat escolar.

9.PLANIFICACIÓ: OBJECTIUS, ACTUACIONS, INDICADORS,TEMPORITZACIÓI RESPONSABLES

Per a cada objectiu general expressem una taula resum per indicar la planificació detallant els objectius específics, les actuacions, els indicadors, els responsables i la temporització.

1.Elaborar un projecte de convivència global amb la participació, la implicació i el compromís de la Comunitat educativa.

Objectiu específic	Actuacions	Indicadors	Temporització	Responsables
<p>-Sensibilitzar la comunitat escolar de la necessitat d'elaborar un Projecte de convivència amb la implicació i el compromís de tots els agents educatius.</p> <p>-Crear els espais necessaris per afavorir la participació dels diferents sectors de la comunitat en l'elaboració del projecte.</p> <p>-Constituir la comissió de convivència.</p> <p>-Crear un document on es recullin accions que es realitzen al centre per millorar la convivència, tractar els conflictes i treballar els problemes conductuals. Aquest document ha de servir tant els nous mestres que s'incorporen com al claustre vigent.</p>	<p>-Explicació a la reunió de famílies d'inici de curs de l'elaboració del projecte de convivència.</p> <p>-Elaboració i resposta d'una enquesta adreçada a tota la comunitat educativa.</p> <p>-Dinamització de les sessions de la comissió.</p> <p>-Realització de reunions individualitzades tutor/família.</p> <p>-Realització de claustres de caràcter pedagògic per unificar les diverses línies d'actuació del centre.</p>	<p>-Relació d'actuacions de sensibilització per a cada sector de la comunitat escolar.</p> <p>-Existència de la comissió de convivència.</p> <p>-Nombre de reunions/periodicitat de la comissió de convivència.</p> <p>-Unificació de criteris i concreció en el document.</p>	<p>Inici de curs</p> <p>Trimestral</p> <p>Al llarg del curs</p>	<p>Equip directiu i tutors/es</p> <p>Director/a</p> <p>Equip educatiu</p>

2. Ajudar cada alumne a relacionar-se amb si mateix, amb els altres i amb el món.

Objectiu específic	Actuacions	Indicadors	Temporització	Responsables
-Potenciar les competències socioemocionals, ciutadanes i socials de l'alumnat.	-Desenvolupament d'un programa d'educació emocional.	-Inclusió en el currículum accions per potenciar les competències socioemocionals de l'alumnat.	Una hora setmanal específica	Equip educatiu
-Potenciar les habilitats i competències necessàries per a la gestió positiva dels conflictes.	-Concreció en la programació curricular les actuacions que promouran i avaluaran les competències socioemocionals, la competència social i el valor de la norma.	-Inclusió en el Pla d'acció tutorial actuacions per desenvolupar les competències socioemocionals de l'alumnat.	Al llarg del curs	Equip educatiu
-Educar infants i joves en el desenvolupament d'uns valors que els permetin formar-se com a futurs ciutadans responsables i compromesos.	-Concreció en la programació curricular les habilitats necessàries per a la gestió positiva dels conflictes.	-Inclusió en el Pla d'acció tutorial actuacions per treballar la gestió positiva dels conflictes.	Al llarg del curs	Equip educatiu
-Educar en el valor de la norma i potenciar la participació de l'alumnat en la seva elaboració.	-Elaboració d'estratègies que afavoreixin la gestió positiva dels conflictes (racó de la calma, tutoria compartida, pràctiques restauratives...)	-Inclusió en el currículum d'accions orientades a potenciar l'anàlisi crítica i la presa de decisions. -Inclusió en l'acció tutorial d'accions orientades a potenciar l'anàlisi crítica i la presa de decisions.	Al llarg del curs	Equip educatiu

3 Potenciar l'equitat i el respecte a la diversitat de l'alumnat en un marc de valors compartits.

Objectiu específic	Actuacions	Indicadors	Temporització	Responsables
-Promoure una cultura inclusiva que respecti i valori les diferències en un marc de valors compartits.	-Realització d'accions i activitats recollides en el Pla d'Acollida de l'escola.	-Inclusió en el Pla d'acció tutorial d'actuacions per desenvolupar les competències socioemocionals de l'alumnat.	Inici de curs	Equip directiu
-Potenciar l'educació intercultural.	-Sensibilització contra l'assetjament escolar (treballar-ho a les sessions de valors i tutoria).	-Índex d'absentisme.	Trimestralment	Comissió Social
-Prevenir l'absentisme i facilitar la reincorporació de l'alumnat absentista	-Realització d'un sociograma.	-Existència d'un protocol de centre de prevenció, detecció i intervenció sobre absentisme amb actuacions específiques.		
	-Seguiment de tot l'alumnat quant a assistència al centre.	-Existència d'un protocol d'absentisme i acompanyament a l'escolarització d'àmbit comunitari en coordinació amb l'administració local i altres serveis.	Al llarg del curs	Mestres tutors/es

4 Fomentar la cultura del diàleg com a eina bàsica en la gestió del conflicte.

Objectiu específic	Actuacions	Indicadors	Temporització	Responsables
-Sensibilitzar la comunitat escolar en la importància del valor del diàleg i la gestió positiva dels conflictes.	-Concreció en la carta de compromís de tots els elements que potenciïn l'educació igualitària així com els objectius i compromisos per a la creació i el manteniment d'un entorn de convivència i respecte en el centre.	-Tenir la carta de compromís actualitzada i argumentada.	Inici de curs	Equip directiu
	-Realització sistemàtica d'activitats per facilitar el diàleg i l'entesa.	-Relació d'actuacions de sensibilització portades a terme en el centre.		Equip educatiu
	-Realització d'activitats de prevenció consensuant normes i pautes d'actuació tant a l'interior com a l'exterior de l'escola.	-Relació d'iniciatives en les quals participa el centre		
	-Sessions de tutoria: cercles restauratius.	-Nombre de situacions de conflicte al centre i fora del centre. Diferenciar tipologia de conflictes.	Inici de curs	
			Setmanalment	Mestres tutors/es

5 Fomentar una cultura de la pau i la no-violència, juntament amb els valors que fan possible preservar i enriquir la vida de totes les persones.

Objectiu específic	Actuacions	Indicadors	Temporització	Responsables
<p>-Formar les persones perquè siguin capaces d'informar-se, entendre i analitzar críticament situacions de conflicte social, de violència i de pau.</p> <p>-Elaborar una estructura organitzativa i una gestió de recursos que afavoreixin la convivència i el clima escolar.</p> <p>-Potenciar la participació de tots els sectors de la comunitat escolar com a element bàsic per garantir la convivència i el clima escolar.</p> <p>-Afavorir els canals de comunicació del centre educatiu com a elements facilitadors de la convivència i el clima escolar.</p>	<p>-Realització de tutories específiques per aquestes temàtiques.</p> <p>-Recollir el grau de satisfacció dels diferents agents de la comunitat escolar sobre els sistemes d'informació i comunicació del centre.</p> <p>-Realització de xerrades/tallers a les famílies a través de l'AMPA per afavorir la implicació en l'educació dels fills.</p> <p>-Coordinació amb l'AMPA, i famílies delegades de classes.</p>	<p>-Incorporació en el currículum de continguts sobre els drets humans i la comprensió crítica del món.</p> <p>-Percentatge de professorat format sobre drets humans i cultura de la pau.</p> <p>-Existència de pautes d'organització dels espais per afavorir la convivència.</p> <p>-Existència d'espais de relació informal per als diferents col·lectius del centre.</p> <p>-Grau de participació de les famílies en l'elaboració dels projectes de centre.</p> <p>-Existència d'un protocol de comunicació.</p>	<p>Al llarg del curs</p> <p>Al llarg del curs</p> <p>Mensualment</p>	<p>Mestres tutors/es</p> <p>Equip directiu</p> <p>Educadora social i emocional</p>

10.-EL PROJECTE DE CONVIVÈNCIA: eina de reflexió i revisió

El Claustre i el Consell Escolar del centre vetllaran pel correcte exercici dels drets i deures dels alumnes i el compliment efectiu del Projecte de Convivència. En farà un seguiment la comissió de Convivència integrada per dos membres del sector famílies, dos mestres del Claustre més Direcció (i si existeix educador/a emocional, també)

Aquesta comissió exercirà la funció de garantir la correcta aplicació d'allò que el present reglament estableix.

El grup de persones que formen aquesta comissió consta en l'acta corresponent i les seves decisions i acords consten, també, en les actes del Consell Escolar. Tindrà la tasca de fer el seguiment d'aquest projecte, reunint-se de forma ordinària una vegada al trimestre i de forma extraordinària sempre que calgui.

Per a la Comunitat educativa de l'escola Bàrkeno volem que esdevingui una eina de reflexió i una eina de revisió tant del fet quotidià com del marc teòric que l'estructura. Per no deixar mai de créixer com a comunitat i com a persones humanes dignes d'habitar aquest món.

Document aprovat

Març 2020 (primera versió)

11.-ANNEXOS

11.1.-GLOSSARI

Abandonament escolar L'abandó escolar és el cessament indefinit de l'assistència a la plaça escolar corresponent per l'infant o l'adolescent en període d'escolarització obligatòria.

Absentisme L'absentisme és l'absència reiterada i no justificada, dins l'horari escolar, de l'alumnat en edat d'escolarització obligatòria en el centre educatiu on està matriculat.

Acollida L'acollida és el conjunt sistemàtic d'actituds i d'actuacions que el centre educatiu posa en funcionament per guiar la incorporació òptima de tots els nous membres de la comunitat educativa en la vida i la cultura quotidiana, per tal de facilitar la reincorporació al centre després de processos d'absència.

Acord L'acord és la declaració escrita o verbal per la qual dues o més parts manifesten la seva conformitat a l'hora d'assumir unes obligacions i uns drets amb un resultat convenient a cadascú.

Aprendre a pensar Aprendre a pensar resumeix la intenció última del programa Filosofia a l'escola del professor Mathew Lipman, enfocat a despertar les habilitats cognitives dels infants des dels primers anys de la vida escolar a partir de reflexions filosòfiques adaptades a cada edat. Entre nosaltres s'acostuma a presentar sintèticament com a Filosofia 3-18.

Aprenentatge en xarxa L'aprenentatge en xarxa és un procés de creació de coneixement col·lectiu, interprofessional, que es du a terme a partir d'un projecte compartit amb l'objectiu de crear un valor superior a la suma de les parts participants.

Aprenentatge servei L'aprenentatge servei és una proposta educativa que combina processos d'aprenentatge i de servei a la comunitat en un sol projecte ben articulats en el qual els participants es formen tot treballant sobre necessitats reals de l'entorn amb l'objectiu de millorar-lo.

Arbitratge L'arbitratge és la decisió, sobre una qüestió o un conflicte, presa per una o diverses persones que no són jutges ordinaris ni actuen com a òrgans normals del poder judicial.

Assertivitat L'assertivitat és la capacitat personal d'expressar els sentiments, les emocions o els pensaments propis de manera lliure i amb seguretat, sense negar els drets dels altres i sense que els altres vegin en aquestes expressions conductes agressives o manipuladores.

Assetjament escolar Un/a alumne/a està essent maltractat quan està exposat/da, repetidament i al llarg del temps, a accions negatives per part d'un o més estudiants.

Aula d'acollida L'aula d'acollida és un recurs, una estratègia organitzativa i metodològica per atendre l'alumnat nouvingut quan arriba al sistema educatiu a Catalunya. Té una doble finalitat: en primer lloc, que l'alumne o alumna se senti ben atès i valorat en els aspectes emocionals i, en segon lloc, que disposi de les eines bàsiques per iniciar, al més aviat possible i en les millors condicions, el seu procés d'ensenyament-aprenentatge.

Cinc pensaments cognitius Els cinc pensaments cognitius són les habilitats intel·lectuals que els professors G. Spivack i M.B. Shure han identificat com a necessàries per poder solucionar problemes interpersonals. Són els següents: el pensament causal o capacitat per determinar i formular el problema; el pensament alternatiu o capacitat de generar el major nombre possible de solucions; el pensament conseqüencial o capacitat de preveure les conseqüències de les accions.

Clima de convivència és el conjunt de característiques psicosocials d'un centre educatiu, determinat per tots aquells factors estructurals,

personals i funcionals de la institució que, integrats en un procés dinàmic, confereixen un estil peculiar a la institució i que condicionen la tasca educativa. El clima de convivència es valora per la qualitat de les relacions personals i els sentiments d'acceptació o rebuig.

Coeducació La coeducació té com a objectiu promoure una educació que potencia la igualtat real d'oportunitats i l'eliminació de tota mena de discriminació per raó de sexe, així com integrar de forma explícita i amb continguts d'aprenentatge la perspectiva de gènere.

Comissió de convivència La comissió de convivència ha de ser l'element motor en tot allò que faci referència a l'impuls de mesures proactives, la resolució de conflictes i l'organització i gestió de recursos per a la millora de la convivència al centre educatiu.

Competència social La competència social és la capacitat per relacionar-se amb els altres. Es tracta d'un conjunt d'habilitats cognitives i emocionals que possibiliten el desenvolupament personal i la vida en societat.

Competició La competició constitueix una manera determinada d'actuar en la qual cada part prima les posicions pròpies per sobre de les altres. La lògica d'aquesta actuació està centrada en una visió de guanyadors i perdedors en què es fa difícil que una persona que actua amb aquesta lògica modifiqui les seves posicions.

Comunicació Entenem per comunicació, en general, el fet de transmetre informació d'un punt a un altre. En particular definim la comunicació humana com el procés mitjançant el qual unes persones es posen en contacte amb unes altres per expressar saber, un estat d'ànim, un desig, una opinió. La comunicació produeix –o aspira a produir– un intercanvi, una anada i tornada, una mena d'espiral que aporta més informació i més coneixement i estimula noves comunicacions.

Conciliació La conciliació és un procés de negociació entre dues parts, amb la participació d'una tercera de neutral, orientada a l'acceptació d'una solució favorable a les dues parts. Es diferencia de la mediació pel paper menys actiu que hi juga la part neutral.

Conflicte El conflicte és aquella situació de divergència en què hi ha una contraposició d'interessos o necessitats entre dues o més persones o grups. Reconeixem el conflicte com un procés que s'origina amb la contraposició de necessitats i acaba en el moment en què s'ha transformat de manera que les parts ja no el reconeixen com a tal.

Conflictes greus Els conflictes greus són aquelles situacions de violència verbal o física que perjudiquen notablement la convivència en el centre perquè generen sentiments d'indefensió, inseguretat i angoixa en els membres de la comunitat educativa. D'acord amb l'article 25 del Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius, les faltes greument perjudicials per a la convivència en l'article 37.1 de la Llei d'educació es corregeixen mitjançant una sanció de les previstes a l'article 37.3 de la Llei esmentada.

Conflictes lleus Els conflictes lleus són el conjunt de conductes contràries a les normes de convivència del centre, totes aquelles interaccions que malgrat no estar tipificades en el conjunt de 209 són font de malestar o dificulten el dia a dia. Es tracta, majoritàriament, de situacions de conflicte interpersonal que, amb la formació i les eines adients, els nois i noies poden solucionar per si mateixos.

Consells d'infants i de joves El Consell d'infants i de joves és una iniciativa municipal per debatre i fer propostes relacionades amb la vida i les necessitats d'aquest col·lectiu en el marc del poble o la ciutat. L'experiència té com a finalitat posar en pràctica l'exercici de la ciutadania i preparar els infants i els joves per a la participació democràtica.

Convivència Entenem la convivència en el sentit etimològic de "viure junts" des de la veritable integració i inclusió social, més enllà de la simple coexistència.

Cooperació La cooperació és una acció en què diverses parts decideixen actuar de manera conjunta i buscar solucions comunes que permetin el benefici mutu. En situacions de conflicte, suposa una actitud de preocupació pels interessos de les altres parts sense oblidar-se dels propis.

Creixement moral El creixement moral recull l'enfocament evolutiu dels pedagogs Jean Piaget i Lawrence Kohlberg sobre la consciència moral en les persones. Distingeixen sis estadis de raonament moral: heteronomia, egoisme mutu (individualisme), expectatives

interpersonals, sistema social i consciència (responsabilitat i compromís), tothom té dret (contracte social) i tots som iguals (principis ètics universals).

Cultura de mediació La cultura de mediació promou els canvis necessaris perquè cada persona afronti els conflictes i es converteixi en part de la solució. Promou l'enfortiment personal i la capacitat d'aprofitar els conflictes per transformar la realitat.

Currículum El currículum és la concreció de les línies generals d'un procés educatiu que pren en consideració els destinataris, els objectius cognitius, els continguts culturals, l'organització de les activitats educatives, els mètodes d'aprenentatge i les tècniques d'avaluació. A l'hora de reflexionar sobre el currículum, cal parar esment no tant a allò que s'ensenya, sinó a com s'ensenya i com s'aprèn, com transcorre el dia a dia al centre i quins elements organitzatius són els que realment estan assumits, les disfuncions que es creen, els buits i els valors de convivència que realment imperen en el context. Convé, doncs, diferenciar entre el currículum explícit i el currículum ocult.

Disputa La disputa és una controvèrsia verbal que pot donar origen a situacions de conflicte. Seria un primer estadi d'una situació conflictiva per bé que no totes les disputes acaben derivant en conflictes.

Educació emocional L'educació emocional fomenta la capacitat de comunicar-nos, és a dir, de crear símbols i llenguatges que serveixin per establir relacions harmòniques amb un mateix i els altres, i també per establir les relacions amb l'entorn. L'Informe Delors (UNESCO 1998) afirma que l'educació emocional és un complement indispensable en el desenvolupament cognitiu i una eina fonamental de prevenció, ja que molts problemes tenen el seu origen en l'àmbit emocional.

Educació intercultural L'educació intercultural és la resposta pedagògica a l'exigència de preparar la ciutadania perquè pugui desenvolupar-se en una societat multicultural i democràtica. És l'acceptació de tot l'alumnat, no només des del punt de vista cultural, per tal d'assolir una societat més igualitària i justa fent front a les desigualtats que impedeixen l'èxit educatiu. Proposa relacionar-se amb altres cultures, fugint de prejudicis etnocèntrics i des d'una perspectiva d'igualtat.

Educació per a la participació La participació educativa és el camí per avançar en processos comunitaris de treball i d'aprenentatge en xarxa, orientats a l'èxit educatiu, a afavorir la convivència i a millorar l'entorn.

Educació per la pau L'educació per a la pau té com a objectiu fomentar una cultura de pau i no-violència, juntament amb els valors que fan possible preservar i enriquir la vida de totes les persones. L'educació per a la pau està conformada per tots els valors, comportaments, pràctiques, actituds, sentiments i creences que acaben construint-la. Educar en la gestió positiva dels conflictes

Educar en la gestió positiva del conflicte és proporcionar a l'alumnat les eines, les estratègies i les habilitats necessàries per entendre el conflicte com una oportunitat d'aprenentatge i gestionar-lo de manera constructiva per tal de transformar-lo eliminant-ne els factors violents.

El valor de l'esforç és la capacitat que tenim de treballar durant un temps continuat per aconseguir uns objectius determinats. En l'àmbit escolar, l'esforç constitueix la base fonamental perquè l'alumnat obtingui un major rendiment. El valor de l'esforç els ajudarà a ampliar al màxim les capacitats que porten dins per obtenir uns millors resultats. També els permetrà vèncer i superar els obstacles en els diferents àmbits de la seva vida.

Elements formals són la conseqüència personal de l'organigrama de funcions i responsabilitats institucionals.

Elements no formals són el teixit relacional que es forja en espais i moments no reglats, a més dels vincles personals que es creen entre les persones en converses de passadís, estones de dinar, celebracions, contactes i coneixences fora del marc laboral entre docents, alumnat, famílies, etc.

Habilitats cognitives *Vegeu Cinc pensaments cognitius.*

Habilitats socials Les habilitats socials són aquelles conductes, verbals i no verbals, que faciliten la relació interpersonal. Requereixen unes

capacitats cognitives i una maduresa moral corresponent a l'edat de cadascú. Entre les conductes hàbils de comunicació interpersonal podem esmentar: saber escoltar, saber demanar un favor,

Inclusió L'educació inclusiva és la que ofereix a tots els infants i joves altes expectatives d'èxit educatiu, independentment de les seves característiques, necessitats o discapacitats i l'oportunitat de créixer conjuntament compartint experiències i situacions d'aprenentatge.

Integració La integració és el procés d'adaptació social i cultural que comporta un ajustament mutu dels diversos grups i individus que formen una societat.

Intel·ligències intrapersonal i interpersonal La intel·ligència intrapersonal és la capacitat d'entendre's un mateix, de controlar-se i motivar-se; mentre que la intel·ligència interpersonal és la capacitat de posar-se en el lloc de l'altre i saber tractar-lo.

Lideratge El lideratge és un dels elements clau en la gestió del centre. Com més clars siguin els canals de participació i de decisió, més efectiu és tot l'engranatge. En l'àmbit de la convivència, les organitzacions verticals solen ser menys riques que les horitzontals, on el repartiment de responsabilitats i la capacitat de decisió s'estén als diferents membres. A l'hora de tirar endavant projectes és important tenir en compte el lideratge personal, és a dir, l'ascendència sobre els altres.

Mediació La mediació és un procés de gestió positiva de conflictes. Parteix del fet que, quan es produeix un conflicte, no es tracta de guanyar o perdre, sinó d'intentar arribar a un acord consensuat i cooperatiu entre les dues parts.

Mediació escolar La mediació escolar és un procediment per a la prevenció i la resolució dels conflictes que es puguin produir en el marc educatiu, per mitjà del qual es dona suport a les parts en conflicte perquè puguin arribar per si mateixes a un acord satisfactori.

Mesures universals (preventives) Són totes les accions que es fan en gran grup per prevenir futurs problemes de conducta. Rutines i hàbits que estan en aquesta línia. En aquest apartat definirem què es fa, qui ho fa i quan es fa.

Mesures intensives (moments de crisi) Actuacions a realitzar en moments en els quals es produeix la situació de crisi. Són situacions on l'alumne mostra pèrdua de control i les seves actuacions posen en perill la pròpia seguretat i/o dels altres (autolesions, destrucció de bens de la comunitat educativa, agressions, violència...)

Negociació Model de gestió conjunta d'un conflicte que cerca una solució consensuada entre les parts implicades, de manera que ambdues en surten beneficiades encara que han de cedir en algun aspecte. Tan sols les dues parts involucrades en el conflicte participen en el procés de negociació.

No-escolarització S'entén el fet que els progenitors, els titulars de la tutela o els guardadors d'un infant o adolescent en període d'escolarització obligatòria no gestionin la plaça escolar corresponent sense una causa que ho justifiqui. Norma La norma és l'instrument regulador de la convivència que té com a finalitat garantir els drets i els deures de tothom. Els centres educatius han d'incloure en les

Normes d'organització i funcionament de centre unes propostes compatibles i coherents amb la normativa vigent de rang superior i adaptades a l'especificat de cada centre.

Organització que aprèn Una organització aprèn quan té institucionalitzats processos mitjançant els quals pot construir significats i coneixements, els difon i els comparteix per prendre decisions.

Pacificació La pacificació és el procés dirigit a la reducció de tensions, amb la finalitat de promoure una situació de serenitat, que permeti a les parts resoldre els conflictes per si mateixes.

Participació La participació és un dret i un deure de totes les persones en les societats democràtiques.

Participar, en l'àmbit educatiu, vol dir, sobretot, ser protagonista del propi procés educatiu.

Pau positiva Fa referència a la creació de situacions socialment justes que permetin la satisfacció de les necessitats bàsiques. La pau positiva està relacionada amb el desenvolupament de les capacitats humanes.

Plans educatius d'entorn Els Plans educatius d'entorn són una iniciativa oberta de cooperació educativa que vol donar una resposta integral i comunitària a les necessitats dels infants i dels joves coordinant l'acció educativa més enllà de l'àmbit escolar. Hi participen l'ajuntament, les delegacions de l'administració central, el teixit associatiu local i els centres docents.

Prevenió de conflictes La prevenció de conflictes és un conjunt de mesures preses per evitar, contrarestar o disminuir un risc.

Protocol El protocol és un conjunt d'actuacions i pautes que cal desenvolupar de manera ordenada i fixa en situacions especialment complexes per evitar qualsevol tipus d'improvisació. Sovint implica la intervenció de diferents especialitats i administracions.

Reconciliació La reconciliació consisteix a superar diferències passades per tal de construir alternatives conjuntes de futur.

Reconeixement El reconeixement és la capacitat que té cada part implicada en un conflicte de veure les necessitats i els interessos dels altres com si fossin propis.

Resolució de conflictes La resolució de conflictes és la primera denominació que reben els estudis sobre conflictes.

Respecte El respecte s'entén com l'actitud de reconeixement dels drets de les persones i la valoració de la seva identitat, opinió i manera de pensar i constitueix el principi bàsic per viure i conviure en societat. La manca de respecte pot generar conflictes en tots els àmbits: personal, familiar, escolar...

Responsabilitat Entenem per responsabilitat la capacitat de dur a terme els compromisos adquirits i d'assumir les conseqüències dels propis actes. En l'àmbit escolar, es tractaria, doncs d'aconseguir que l'alumnat es comprometí en el seu procés d'aprenentatge, és a dir, que sabés quins són els seus deures i dur-los a terme de la forma més autònoma possible.

Seguretat La declaració internacional aprovada per l'Assemblea General de l'ONU del 1948 reconeix la seguretat com un dels drets fonamentals irrenunciables de tota persona com el dret a la vida, a la llibertat, a la lliure associació i a la resistència contra l'opressió.

Sentiment El sentiment és l'actitud mental relacionada amb la sensació o amb l'emoció. Els sentiments són aspectes bàsics de la vida de les persones i que condicionen bona part de la nostra conducta.

Símbols identitaris Els símbols identitaris són aquells elements, en les formes de vestir o en els complements corporals, que contribueixen a conformar identitats. Es tracta de símbols que fan visibles creences, idees, valors, fets, projectes, il·lusions i emocions i que faciliten que les persones es vinculin a un col·lectiu determinat.

Transformació del conflicte És la terminologia actual que s'utilitza en els estudis del conflicte. El concepte de transformació s'associa als aspectes més positius del conflicte i s'orienta a la possibilitat de crear noves alternatives perquè es converteixi en situacions d'aprenentatge.

Violència Coacció física o moral exercida sobre una persona per obligar-la a una determinada acció o omissió.

11.2.- PROTOCOLS INTERNS I EXTERNS

11.2.1.-MESURES ADDICIONALS QUE SEGUIM A L'ESCOLA AMB ELS ALUMNES AMB DIFICULTATS DE REGULACIÓ DE CONDUCTA.

Hi ha determinats alumnes o classes que, tot i emprades les accions preventives, segueixen mostrant problemes de conducta. Són en aquestes situacions quan fem servir aquest tipus d'accions.

-Derivació EAP, a les reunions de cicle que tenim setmanalment es fa l'explicació del cas, s'expliquen els neguits i es prenen decisions de quin serà el següent pas a fer: reunió amb la família, derivació a algun servei específic.

-Realització d'un Pla de conducta. És un document on participen tots els mestres que treballen amb l'alumne o l'aula en qüestió. Es fa un recull de tots els comportaments que preocupen, després es classifiquen en tres cistelles:

-CISTELLA A: comportaments que no tolerarem mai, aquests tenen a veure amb l'agressió física amb un mateix o els altres i les manques de respecte greus.

-CISTELLA B: comportaments que volem començar a treballar per tal que millorin o desapareguin.

-CISTELLA C: comportaments que tot i que sabem que no són adequats, els tolerarem i els començarem a treballar però amb menys intensitat.

Una vegada classificades les actituds, hem de prendre decisions de com s'actuarà davant d'aquestes. Per a fer-ho ens reunim tot l'equip de mestres i fem pluja d'idees sobre quines poden ser les conseqüències davant d'aquests comportaments, les consensuem i la cap d'estudis fa el recull d'aquestes per crear el pla de conducta. L'èxit del pla de conducta depèn del seguiment dels acords per part de tot l'equip.

-Treball tutorial individualitzat. El tutor és clau per a la bona evolució dels alumnes i exerceix un paper important com a agent socialitzador. Ha d'afavorir l'acompanyament de l'alumne en el seu malestar i ajudar-lo a vincular-se a les activitats educatives i a una realitat que el faci trobar un sentit positiu de si mateix i de les seves possibilitats. També és clau per establir ponts comunicatius amb la família, arribant a acords de col·laboració i d'actuació conjunta família-escola, amb l'orientació i suport dels professionals acordats.

Entenem, doncs, que des de la tutoria individualitzada hem d'afavorir:

-Donar espais per dialogar sobre els seus interessos.

-Marcar límits concrets i de fàcil avaluació.

- Elaborar un compromís amb l'alumne.
- Establir un espai setmanal de tutoria que ajudi a avaluar els compromisos.
- Valorar els aspectes positius individuals.
- Ajudar a percebre i prendre consciència de les conseqüències de la pròpia conducta.

-Parlar amb les famílies. La trobada amb les famílies ha de permetre que puguin explicar-nos el seu punt de vista, les seves dificultats, les seves inquietuds i les seves pors. Mitjançant l'acolliment, la comprensió i l'escolta hem d'aconseguir que ens acceptin com a interlocutors en la conversa sobre els problemes del seu fill/a. A través d'aquesta confiança podrem construir de manera compartida un conjunt d'actuacions que acordem com a positives per a l'evolució del seu fill/a.

-Realització d'un Pla individualitzat (PI) metodològic. En el qual es tinguin en compte mètodes, activitats ajustades, materials i els espais emprats. Procurarem que siguin adaptacions curriculars amb activitats funcionals i motivadores properes a la realitat de l'alumne. Propostes d'activitats manipulatives, prioritzant les àrees instrumentals amb materials didàctics: PDI, vídeos, revistes, TIC... Es planifica el treball diari, anticipant les activitats, l'horari diferenciat, si cal, i el tipus d'agrupament en el que participarà prioritzant el petit grup i els moments pedagògics individuals.

11.2.2.-MESURES INTENSIVES (MOMENTS DE CRISI)

Actuacions a realitzar en moments en els quals es produeix la situació de crisi i per tant han estat aplicades totes aquelles actuacions definides per a prevenir-les. Són situacions on l'alumne mostra pèrdua de control i les seves actuacions posen en perill la pròpia seguretat i/o dels altres (autolesions, destrucció de bens de la comunitat educativa, agressions, violència...)

Consideracions a tenir presents:

- No és el moment de resoldre el problema que ha generat la crisi.
- Prèviament ja s'han portat a terme totes aquelles actuacions pertinents per intentar que la crisi no es produeixi i intentar promoure la regulació de l'alumne.
- Que en un altre moment es realitzaran les actuacions adreçades a resoldre el problema que les ha provocat i/o les actuacions dissenyades per donar resposta a les necessitats concretes de l'alumne que pateix la crisi.
- Que les actuacions tenen per objectiu la protecció de l'alumne, dels companys, dels adults i de l'entorn.

Situació de CRISI:

1.- Contenció verbal/emocional: sense ajuda externa (mestre/a que es troba a l'aula).

- Posar-nos al seu costat per tal de donar-li seguretat i amb actitud d'ajuda/protecció.
- Verbalitzar que el podem ajudar i que ens adonem de les dificultats que està patint.
- Posar paraules al que li està passant (Ex. Em sap greu que estiguis tan enfadat,/ estàs molt nerviós...)
- Proposar-li alternatives a la seva actuació:
 - Oferir-li una zona de tranquil·litat
 - Oferir-li materials o recursos diferents.
 - Oferir-li un espai de descàrrega: anar al lavabo, sortir al pati a córrer...
 - Oferir-li un material de descàrrega: coixins per donar cops...

Quan aquestes actuacions no donen resultat cal passar de la contenció verbal a la contenció física.

2.- Contenció física: cal ajuda externa

Serà molt extraordinària i es realitzarà quan no hi hagi altra opció possible. Es dona quan l'escala de comportament porta a l'alumne a la pèrdua de control. Accions que posen en perill la pròpia seguretat de l'alumne i dels altres (autolesions, destrucció de bens de la comunitat educativa, agressions, violència...

- Cal avisar a l'alumne que li farem contenció (abraçar-lo) per tal d'ajudar-lo i evitar que es faci mal ell o faci mal als altres.
- S'ha de procurar fer amb força però no amb violència.
- La contenció es farà amb el propòsit de limitar la violència i restringir els moviments de l'alumne. Es pot acompanyar de l'expressió "*t'agafem amb força per evitar que et facis mal...*"
- Cal fer-ho durant el mínim temps possible.
- Cal acompanyar posteriorment a l'alumne en tot moment.
- Portar l'alumne a l'espai habilitat per: intentar de nou fer les actuacions abans esmentades.

11.3.RACÓ DE LA CALMA

Relaxació Activa

(Es tracta de crear un espai en el que puguem realitzar exercicis molt concrets amb materials específics amb l'objectiu de controlar l'emoció fins que siguem capaços de tenir el control de la nostra conducta).

Consciència emocional:

- Mirall: *Com em veig? Com em sento? Necessito...*
- Pissarra: Busca una paraula que expressi com et sents.

Regulació emocional:

- Rellotge de sorra: Busquem la relaxació en dos, tres, cinc minuts.
- Caixa màgica/estratègies de regulació: Mocadors de paper, plomes, globus, paper bombolles...
- Molinets de paper
- Pissarra

Expressió emocional:

- *Apolo*: Nino articulats. Es pot jugar amb les diferents postures que pot adoptar el nino per expressar la que representi la sensació personal.
- Pissarra: Dibuixa la cara que expressi com et sents...
- Paper de bombolles: Apreta el paper procurant explotar el major nombre possible de bombolles.

Sociogrames: Mitjançant fitxes, peces o objectes simbòlics, els infants poden representar el conflicte i verbalitzar els fets.

11.4.PLA DE CONDUCTA

AlumnE/a:

Curs /

Per què PASSA?		
Hipòtesi, antecedent de la conducta, anàlisi del context, etc...		
Què PASSA? Descripció breu del que passa	Què FAREM? Acords	Objectiu de la intervenció
		Mantenir els adults com a figura d'autoritat.
		A aquesta cistella posarem els comportaments que volem treballar i que no deixarem passar. Normalment es relacionen amb la falta del respecte i les agressions als altres i a un mateix.
		
		Ensenyar habilitats de flexibilitat i tolerància a la frustració.
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Busca solucions als conflictes amb l'alumne</i> • <i>Proposa formes alternatives de solució.</i> • <i>Intenta resoldre els desacords de forma mútuament satisfactòria.</i> • <i>Ajuda a mantenir la calma.</i>

		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Serveix per reconèixer que l'adult és capaç d'ajudar.</i> • <i>Es pot treballar fora del moment.</i> • <i>Claus verbals: "pensem com hem de resoldre...", "Pensem com podem estar contents els dos?", "Entenc que...Però hem de pensar en...".</i>
		
		Ser conscients de les limitacions de l'alumne
		

Esbrinar	Descriptiva
<p>Com s'acomiada la nena del pare i/o de la mare quan la deixen al mati.</p> <p>Com els rep quan la venen a buscar.</p>	
<p>Què fa:</p> <p>Al pati, a A Ed. Física, Ed. Musical, Tallers, Biblioteca...</p> <p>Quan s'explica un conte... En tasques de caire mes acadèmic a la taula...</p>	
<p>Què ha passat quan s'ha fet alguna sortida fora del centre...</p>	
<p>En quines situacions està més tranquil/·la (activitats estructurades, activitats lliures).</p>	
<p>Com reaccionen els companys?</p>	
<p>Té alguna especial afinitat amb algun adult de l'escola...</p>	

11.5.- Protocols externs

La Generalitat de Catalunya ofereix uns protocols que serveixen com a base per a aquesta gestió en qualsevol marc escolar i aquests han de ser els nostres referents sempre que alguna resolució s'escapi de la nostra definició. Indiquem els enllaços en l'apartat de webgrafia.

12.- BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA

- **Puigardeu, O. (2018).** *Necessitats i apunts per un document de consens entre experts en relació a la prevenció i intervenció en situacions de crisi d'agitació en centres educatius.*

-PROJECTE DE CONVIVÈNCIA I ÈXIT EDUCATIU Continguts de l'aplicació informàtica per a l'elaboració del projecte de convivència (2017)

-http://xtec.gencat.cat/ca/centres/projeducatiu/convivencia/recursos/resconflictos/maltractament_inf_adolesc/index.html

-http://xtec.gencat.cat/ca/centres/projeducatiu/convivencia/recursos/resconflictos/odi_discriminacio/index.html

-http://xtec.gencat.cat/ca/centres/projeducatiu/convivencia/recursos/resconflictos/intervencio_coordinada/index.html

-http://xtec.gencat.cat/ca/centres/projeducatiu/convivencia/recursos/resconflictos/ciberassetjament_iguals/index.html

-http://xtec.gencat.cat/ca/centres/projeducatiu/convivencia/recursos/resconflictos/protocol_conflicte_greu/index.html

Projecte Convivència Març de 2020